

แม่ชีรัมภา โปธิ์คำฉาย

เกิด พ.ศ. 2470 เป็นคนที่ 3 ในจำนวนพี่น้อง 13 คน อยู่ที่ ต.คลองโยง อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม อาชีพเกษตรกรรม เดิมชื่อบุญธรรม เมื่ออายุ 1 ขวบ แม่ส่งไปอยู่กับยายและป้า ที่ ต. บ้านระกาด อ.บางบ่อ จ.สมุทรปราการ เนื่องจากสมัยนั้นมีสงคราม บ้านเมืองรบราฆ่าฟันกัน เด็กหญิงบุญธรรมจึงเข้าเรียนช้า เริ่มไปโรงเรียนเมื่ออายุ 10 ปี จบ ป.4 อายุ 14 ปี แม่ชีเล่าว่า “จบ ป.4 ก็สามารถเป็นครูสอนหนังสือได้ ศึกษาอำเภอขอให้เป็นครูที่โรงเรียน แต่ไม่ได้เป็นครู เนื่องจากอายุไม่ครบ 15 ปี อายุ 15 ปี จึงบรรจครู หลังออกจากโรงเรียน ช่วยครอบครัวทำงาน”

1. สาเหตุของการบวช

ขณะนั้นเพิ่งจบประถมศึกษา 4 แต่เนื่องจากยังอายุไม่ถึง 15 ปี จึงบรรจครูไม่ได้ ต่อมาได้พบแม่ชีธรรมกายสมัยหลวงพ่อดซึ่งเป็นญาติ ชื่อแม่ชีชั้น จอมทอง บวชอยู่ที่วัดปากน้ำจึงคิดจะบวชชี เกิดศรัทธาอยากบวชเนื่องจากแม่ชีชั้นได้แวะมาเยี่ยมบ้านปีละครั้ง

โดยเดินทางด้วยเรือสำปั้นใหญ่ เพื่อขอข้าวเปลือกไปที่บ้านญาติใกล้กันในคลองระกาดจนเป็นข้าวสาร และอาหารแห้งอื่น ๆ แล้วบรรทุกไปถวายวัดปากน้ำ มักเล่าเรื่องหลวงพ่อดัดปากน้ำ รวมทั้งเรื่องบุญบาป นรก สวรรค์และการภาวนาวิชาธรรมกายให้ฟัง ชักชวน ทำให้ศรัทธาอยากบวชอยู่กับแม่ชีธรรมกาย แต่ผู้ใหญ่ทัดทานว่า “ยังเด็ก ยังเล็กอยู่ อย่าเพิ่งบวชเลย รอให้โตอีกสักหน่อย” รัยนั้นไม่สนใจจะเป็นครู คิดจะบวชมากกว่า ได้ไปทำบุญที่วัดระกาศซึ่งเป็นวัดประจำ ต.บางบ่อ รู้จักเจ้าอาวาสและทราบที่ท่านสนิทสนมกับหลวงพ่อดัดปากน้ำ อายุ 20 ปีได้กราบเรียนให้เจ้าอาวาสให้พามาขอพบหลวงพ่อดัดเพื่อขอบวชชี เจ้าอาวาสวัดระกาศพามาฝากไว้ให้อยู่ที่วัดปากน้ำ เดือนเมษายน พ.ศ. 2490 ได้พบหลวงพ่อดัดครั้งแรก ท่านผิวขาว รูปร่างท้วม สง่า น่าเลื่อมใส ขณะนั้นหลวงพ่อดัดดำรงตำแหน่งพระครูสมณธรรมสมาทาน ปกครองทั้งพระสงฆ์และแม่ชี รับบวชและปกครองแม่ชีโดยตรง แบ่งเขตการปกครองภายในเป็นเขตพระและเขตชี เขตพระอยู่ด้านหน้าวัด เขตชีมี 2 ฝั่ง อยู่แยกกันระหว่างคณะโรงครัวและคณะอนาลัย เป็นสถานที่หวงห้าม พระจะเดินผ่านไม่ได้

การแต่งตัวของแม่ชีวัดปากน้ำสมัยหลวงพ่อดัดแตกต่างจากสมัยปัจจุบัน แม่ชีใส่สไบไหมใส่เสื้อแขนกระบอกข้างใน อนุญาตให้แม่ชีแต่งตัวแบบนี้เฉพาะเขตชี ถ้าออกข้างนอกเขตต้องใส่เสื้อแขนกระบอกยาวเพื่อความเรียบร้อย หลังเลิกงานครัวและภาวนา แม่ชีเดินไปไม่เกินเขตชี เช่น ไปนั่งเล่นหน้าโบสถ์เวลาเย็น ๆ แต่จะไปเขตพระด้านนอกไม่ได้ หลวงพ่อดัดมอบหมายให้คุณแม่ท้วมเป็นหัวหน้าโรงครัว คุณแม่ท้วมเป็นนางพยาบาลรุ่นเดียวกับสมเด็จพระบรมราชชนนี มาอยู่ใหม่ ๆ พักที่โรงครัว ทำครัวตั้งแต่เดือนเมษายน ปฏิบัติสมาธิไปด้วยแม่ชีมากถึง 400 คน และยังไม่ได้ปลงศพ การได้พบหลวงพ่อดัดทำให้เกิดความเลื่อมใสในองค์ท่านอย่างสูง ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ท่านวางไว้ คือ ทำครัวพร้อมกับนั่งสมาธิโดยหลวงพ่อดัดสอนทุกวันที่ไม่ร้อนไม้ ปฏิบัติธรรมร่วมกับแม่ชีและลูกศิษย์ทั่วไป สนใจเรื่องการปฏิบัติธรรมะ

มาก เดือนพฤษภาคมตรงกับวันวิสาขบูชา วันเพ็ญกลางเดือน 6 หลวงพ่อสอนธรรมะเสร็จแล้วก็นำเวียนเทียนและบอกว่า “เอ้า. . . คนที่มาเวียนเทียนนะ เวียนเทียนแล้วให้แหงนดูบนท้องฟ้านะ มองดูบนอากาศจะเห็นพระพุทธรูปสวย องค์ขาวใส” เมื่อท่านพูดจบก็มีคนเห็นองค์พระพุทธรูปใสสว่าง เห็นด้วยตามนุษย์และผู้เห็นส่วนมากจะเป็นคนที่ไม่ศรัทธา หลวงพ่อและวิชาธรรมกายเท่าไรนัก พอคนเห็นพระพุทธรูปเจ้าด้วยตาเนื้อที่มีกายใสเป็นแก้ว มีรัศมีสว่างเย็น ก็จะไปปล้ำปล้ำปัด ร้องไห้ น้ำตาไหล และก้มกราบกับพื้น ส่วนเราแทนที่จะเห็นบนฟ้ากลับเห็นองค์พระที่ศูนย์กลางภายในกายของตัวเอง ได้องค์พระ ได้ธรรมะและได้วิชาธรรมกายในวันวิสาขบูชา หลวงพ่ออนุญาตให้บวชเป็นแม่ชีในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 เป็นวันเข้าพรรษา ตรงกับวันที่ 1 สิงหาคม นุ่งขาว ห่มขาว ไปบวชกับหลวงพ่อ (แม่ชี รัมภา โพธิ์คำฉาย, สัมภาษณ์, 12 มิถุนายน 2549)

หลังจากบวชเป็นแม่ชีแล้วก็ย้ายจากโรงครัวไปพักในโรงงานทำวิชา ภาวนาจนสามารถนั่งสมาธิจนเข้าเวรกับแม่ชีธรรมกายได้ หลวงพ่อสวดปกครองโดยใช้หลักเมตตาความสัมพันธ์ระหว่างหลวงพ่อกับสงฆ์และแม่ชีจึงเหมือนความสัมพันธ์ฉันพ่อกับลูก ถ้าบวชพระหรือสามเณรหลวงพ่อก็เรียกว่า “ลูกชาย” หากบวชชีเรียกว่า “ลูกสาว” ผู้มาบวชในวัดปากน้ำหลวงพ่อก็ให้ความหมายว่าเป็นญาติในทางธรรม ท่านจะเทศน์อบรมว่า “มาบวชที่วัดปากน้ำเท่ากับมาเป็นลูกของหลวงพ่อ” ดังนั้น สงฆ์และชีวัดปากน้ำจึงมีสถานภาพในองค์กรดังคนในครอบครัวเดียวกัน อบรมตามหลักธรรมว่าอยู่ภายใต้การปกครองของเจ้าอาวาส เป็นลูกพ่อเดียวกัน

2. หน้าี่

การได้พบหลวงพ่อกับและเห็นดวงธรรมในวันวิสาขบูชาตั้งแต่แรกเป็นเหตุการณ์สำคัญ เป็นจุดเปลี่ยนจากทำกรรมมาเป็นการบวชชี่ ในสมัยนั้นหลังจากบวชแล้วแม่ชี่นิยมให้หลวงพ่อดั้งชื่อใหม่ หลวงพ่อดั้งชื่อแม่ชี่ให้มีบทบาทตามหน้าที่ในองค์กร ไพเราะกว่าชื่อเดิม แม่ชี่บุญธรรม กราบขอหลวงพ่อกับให้เปลี่ยนชื่อใหม่ ท่านตั้งว่า “รัมภา” แปลว่า ต้นไม้ชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นต้นไม้ตรัสรู้ธรรมคล้ายต้นกะลัมพะ ชื่อใหม่เป็นชื่อที่เหมาะสมสถานภาพของตนเอง จากแม่ชี่โรงครัวเป็นแม่ชี่ธรรมกาย ใกล้ชิดกับหลวงพ่อกับมากเพราะได้รับการอบรมธรรมจากหลวงพ่อกับโดยตรงซึ่งท่านถ่ายทอดในโรงงานทำวิชาเท่านั้น

โรงงานทำวิชาเป็นเรือนโบราณ ปั้นหย้า 2 หลังขนบข้างด้วยวิหาร ในขณะนั้นแม่ชี่ธรรมกายมากทั้งที่เป็นสาวรุ่น ๆ 30-40 คน หลวงพ่อกับจัดเวรภาวนาของแม่ชี่ธรรมกายเป็น 2 เวน เวนละ 6 ชั่วโมง เวน 1 5 โมงเย็น – 2 ยาม เวน 2 เริ่ม 2 ยาม-2 โมงเช้า ต่อมาเปลี่ยนเป็น 3 เวน เวนละ 4 ชั่วโมง เวน 1 เริ่ม 5 โมงเย็น – 2 ทุ่ม เวน 2 เริ่ม 2 ทุ่ม-2 ยาม เวน 3 จาก 2 ยาม-ตี 4 แล้วเวียนกลับมาเป็นเวร 1 จากตี 4-2 โมงเช้าอีก หลวงพ่อกับให้แม่ชี่และพระธรรมกายนั่งสมาธิพร้อมกันคนละฝั่ง มีฝากันไม่ให้เห็นกัน ได้ยินแต่เสียงโธ่ต่อบกัน เรื่องผลการปฏิบัติเท่านั้น สอบถามการทำสมาธิและบอกวิชาธรรมกายชั้นสูงในโรงงานพร้อม ๆ กัน

ท่านแต่งตั้งแม่ชี่ ญาณิ ศิริโวหาร เดิมชื่อสงวนเปลี่ยนเป็น ญาณิ (ผู้รู้) เรียกว่าครูญาณิ เป็นผู้ดูแลแม่ชี่ธรรมกายที่บวชไม่ถึง 5 พรรษา มักเรียกในวัดว่า “แม่ชี่เด็ก ๆ” ยังต้องได้รับการอบรมการทำสมาธิและเรื่องอื่น ๆ อีกมาก

3. สถานภาพและบทบาท

สถานภาพของแม่ชีธรรมกายเทียบเท่าพระสงฆ์ ไม่ต้องทำคร้วเหมือนกับแม่ชีกลุ่มอื่น แม่ชีรัมภาอธิบายว่าธรรมกายแบ่งเป็น 4 แบบ ซึ่งเปรียบเหมือนทหาร 4 เหล่าทัพ ทำหน้าที่ และมีความสำคัญแตกต่างกัน คือ นักรบ เผยแพร่ธรรม บำรุง และกองเสบียง นักรบ หมายถึง ผู้ได้ธรรมกายในโรงงาน มีหน้าที่รบกับกิเลส ความชั่วร้ายต่าง ๆ ต้องเก็บ ทำลาย ต้องแผ่เมตตา ใครที่ล่วงเกินนักรบจะโดนปราบ เพราะนักรบมีอาวุธ ๆ ก็คือธรรมมะ พวกเผยแพร่งี้คือไปสอนให้คนรู้จักธรรมกายมาก ๆ ผู้บำรุงต้องร่ำรวย อาทิ คุณประยูร ดำเกิง จินดาหรา เป็นผู้สนับสนุนปัจจัย มีเงินมากก็มาทำบุญสนับสนุน บำรุงพระศาสนา คุณครู ตรีธา เนียมขำ นายกสมาคมวัดปากน้ำฯ เป็นทั้งนักรบ ทั้งผู้เผยแพร่ ทั้งผู้บำรุง แม่ชี ัญญาณี หัวหน้าแม่ชีเป็นทหารกองเสบียง หน้าที่ของทหาร 4 เหล่าทัพต่างกัน บุญต่างกัน ทำประโยชน์เหมือนกันเพียงแต่คนละหน้าที่วิชชาธรรมกายเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของวัดปากน้ำ เพราะวัดปากน้ำสามารถพัฒนาจากวัดร้างเป็นวัดที่มีคนนิยม มีชื่อเสียงได้ด้วยความสำเร็จของวิชชาธรรมกายเท่านั้น พระและแม่ชีธรรมกายได้รับการสนับสนุนจากหลวงพ่อกับให้ทำวิชาตลอดเวลาโดยแบ่งเวรทั้งสงฆ์ละแม่ชีธรรมกายจัดให้มีที่อยู่เฉพาะภายใน โรงงานทำวิชา โดยไม่ปะปนกับแม่ชีกลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้มีสมาธิหลวงพ่อกับอนุญาตให้ทำ คร้วในโรงงานทำวิชา สั่งห้ามบุคคลภายนอกเข้ามาในโรงงานทำวิชาและปิดประตูใส่กุญแจ โรงงานทำวิชาด้วย หากผู้ที่มีธุระให้มาพบเป็นเวลาหน้าโรงงานทำวิชาเท่านั้น

อัตลักษณ์ของแม่ชีธรรมกายเด่นชัดในด้านการปฏิบัติธรรม มีหน้าที่ทำวิชาและพระของขวัญซึ่งเป็นวัตถุมงคลที่หลวงพ่อกับสร้างขึ้นเป็นครั้งแรก ได้รับนิยตภัตตรสูง และยังมีสำหรับอาหารพิเศษที่ประณีตกว่าสำหรับแม่ชีในโรงคร้วอีกด้วย แต่ก็ยังมีผู้ล่วงเกินแม่ชีธรรมกาย เพราะไม่เชื่อถือแม่ชีว่าได้ธรรมมะจากประสบการณ์ของแม่ชีรัมภา ได้พบเห็นแม่ชีโรงคร้ว

ล่วงเกินว่ากล่าวเสียดสีแม่ชีธรรมกายจนได้รับผลร้ายมาแล้ว สมัยนั้นยังเป็นแม่ชีเด็ก ๆ กิน
เก่ง ข้าวไม่ค่อยกิน ๆ แต่กับแม่ชีแกในโรงครัวนั่งมองด้วยความหมั่นไส้แม่ชีธรรมกายเด็ก ๆ
กินกับข้าวดี ๆ พอ “แม่ชีเด็ก ๆ” เดินผ่านก็ว่าเปรียบเปรย. . . พวกธรรมกาย ธรรมกาย
ธรรมกิน ๆ แล้วยอนไม่ทำอะไร มานอน ว่าไป ๆ ทุกครั้งที่เห็นก็ทำตาประหลับประหลือก
พอเสียชีวิตแล้วไปสิงแม่ชีที่มาบวชใหม่ “ร้องว่า ช่วยด้วย ๆ หนอนตัวใหญ่มันกัดปาก
อย่าได้ล่วงเกินธรรมกายอีกเป็นอันขาด” แม่ชีธัญญาณีเห็นแล้วกลัวไม่กล้าล่วงเกินธรรมกาย
บอกว่า. . . หลวงพ่อสดให้เห็นผลกระทบพวกแม่ชีโรงครัวที่ว่าแม่ชีธรรมกายตนเองจึงได้เป็น
หัวหน้าแม่ชีและโรงครัว.. คุณแม่ท้วมและหัวหน้าโรงครัวปัจจุบันสั่งห้ามแม่ชีและฆราวาส
ที่มาทำบุญแสดงอาการดูถูกหรือล่วงเกินแม่ชีธรรมกาย

บทบาทหน้าที่ของแม่ชีธรรมกาย คือ ทำวิชาธรรมกาย และยังมีส่วนสำคัญในการ
ทำวัดถุมนกคล เห็นได้จากการที่หลวงพ่อสดสั่งให้แม่ชีธรรมกายทำพระของขวัญเพื่อหาปัจจัย
สร้างโรงเรียนปริยัติธรรม พระของขวัญจึงเป็นวัดถุมนกคลสำคัญของวัดปากน้ำ แม่ชีรัมภา มี
ส่วนในการทำพระของขวัญตามคำสั่งของหลวงพ่อสดตั้งแต่แรกเริ่ม รุ่นแรก มี 10 พิมพ์ ใน
สมัยหลวงพ่อยังไม่มีเครื่องปั๊ม แม่ชีธรรมกายช่วยพิมพ์พระของขวัญโดยใช้มือกด แม่ชีตรีธา
เป็นผู้เลือกคัดและดูแลแผนกตาก หากพบว่าแม่ชีคนไหนมีศีลไม่บริสุทธิ์ ก็ยุบเปลี่ยนให้ทำ
หน้าที่อื่น หลังจากนั้นหลวงพ่อสั่งให้แม่ชีธรรมกายทำวิชาตลอด 3 เดือน และพระ
ของขวัญจะทำในโรงงานทำวิชาเท่านั้น แม่ชีรัมภาเล่าถึงประสบการณ์ทำพระของขวัญว่า
พระธรรมกายรุ่น 1-2-3 หลวงพ่อใช้ให้แม่ชีธรรมกายทำ เพราะว่าแม่ชีธรรมกายศักดิ์สิทธิ์
ท่านต้องการให้วิชาธรรมกายเป็นที่รู้จัก เฉพาะแม่ชีธรรมกายเท่านั้น คนแก่ดำ ได้ก้อนเท่า
ลูกมะพร้าวอ่อนข้างใน มันเหนียว แล้วก็ตัดด้วยกรรไกรเล็ก ๆ แม่ชีสาว ๆ กดพิมพ์ ฉันทก็กด
คนสาวกด เหนื่อย พิมพ์ด้วยมือ ทำกันในโรงงาน ชี้อุ่นมาก ต้องปิดประตูหน้าต่าง หนวกหู

พอ 4-5 ทุ่มก็เลิก ทำก่อนเข้าพรรษา 84,000 องค์ พอเข้าพรรษาก็เข้าทำพิธี 3 เดือน ออกพรรษาก็แจก (แม่ชีรัมภา โปธิ์คำฉาย, สัมภาษณ์, 12 มิถุนายน 2549)

หลังจากหลวงพ่อมรณภาพแล้ว เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันเริ่มใช้เครื่องในการทำพระของขวัญรุ่น 4 โดยสั่งทำบล็อกพิมพ์ทั้งหมด แม่ชีธรรมกายเป็นแม่ชีที่มีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากแม่ชีอื่น ๆ เพราะไม่มีสิทธิ์สร้างพระหรือวัตถุมงคล ปัจจุบันนี้พระของขวัญทั้งพระผง และเหรียญมีถึงรุ่น 8 (ในช่วงเวลาที่เขียนบทความนี้) ทำครั้งละจำนวนหลายล้านองค์ และสั่งทำวัตถุมงคลจากช่างนอกวัด แต่ต้องนำเข้ามาให้แม่ชีธรรมกายทำวิชชาธรรมกายที่โรงงานทำวิชชา นอกจากทำพระของขวัญแล้วแม่ชีรัมกายังเรียนรู้วิชาแก้โรคจากแม่ชีชั้นจอมทอง เนื่องจากระยะนั้นคนที่เจ็บไข้ไม่สบายมักมาขอให้หลวงพ่อสวดช่วย หลวงพ่อได้ส่งแม่ชีชั้น แม่ชีธรรมกายไปรักษาโรค ในฐานะที่เป็นแม่ชีผู้น้อยได้ติดตามแม่ชีชั้น ซึ่งเป็นแม่ชีผู้ใหญ่ เดินทางไปแก้โรคนอกวัดเสมอ ๆ ไปค้างคืนบ้าง ไม่ค้างบ้าง ไปเช้า-กลางวัน กลับตอนเย็นบ้าง บทบาทในการรักษาโรคทำให้แม่ชีธรรมกายมีสถานภาพสูง เป็นที่เคารพของประชาชน ดังที่บุตรสาวของหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) กล่าวว่า

พ.ศ. 2497 หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) บิดาได้ป่วยเป็นโรคบิดและลำไส้พิการ ซ้ำยังมีโรคอื่นผสมเข้าอีก อาการคงทรงกับทรุดอยู่เช่นเดิม ข้าพเจ้ากับพี่สาวคนโต (จิ้น ศิลปบรรเลง) ไปกราบเรียนหลวงพ่อสวด ขอบารมีให้ท่านช่วยถอนอาการโรค และขอแม่ชีธรรมกายมาช่วยถอนอาการที่บ้านด้วย เพราะอาการหนักมาก ท่านก็กรุณาให้แม่ชีธรรมกายไปช่วยถอนอาการป่วยให้ที่บ้านผลัดละ 2 คน คือ คุณรัมภา โปธิ์คำฉาย กับ คุณชั้น จอมทอง พร้อมกับให้สติแก่พี่สาวของข้าพเจ้าว่า ไปบอกคุณหลวงให้หมั่นภาวนาไว้ เมื่อไม่หายก็จะได้ไปที่ดี (ภักติกา ศิลปบรรเลง, 2550)

นอกจากจะแก้โรคแล้วแม่ชีรั่มก็ยังสอนภาวนาวิชาธรรมกายแก่ญาติของคนป่วย หลวงพ่อสนับสนุนทั้งปริยัติและปฏิบัติ แม่ชีทุกคนต้องศึกษาธรรมด้วย แม่ชีธรรมกายเรียนธรรมศึกษาซึ่งเปิดสอนในช่วงเข้าพรรษา แม่ชีรั่มภาเรียนธรรมศึกษาตรี โท เอก หลังจากจบธรรมศึกษาเอกได้รับแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์สอนธรรมศึกษาตรีแก่แม่ชีสอนในระหว่างพรรษา ด้วยสอนปีแรก นักเรียนแม่ชี 25 คน สอบได้ 23 คน ตก 2 คน พระสอนธรรมศึกษาชั้นโท เอก สอนและนั่งสมาธิไปด้วยหลายปี จากนั้นจึงหยุดพักการสอนนั่งสมาธิในโรงงานอยู่เวรทำวิชา

4. ผลงาน

4.1 ก่อตั้งสถาบันแม่ชีไทย

ใน พ.ศ. 2512 แม่ชีรั่มภาได้ติดตามแม่ชี ญาณิ ศิริโหวหาร ซึ่งมีบทบาทในฐานะผู้เริ่มก่อตั้งสถาบันแม่ชีไทยตั้งแต่แรกเริ่ม เนื่องจากในระยะนั้นแม่ชียังไม่มีการรวมตัวกัน สถานภาพของแม่ชีทั่วไปเพียงอาศัยวัดและพักอยู่ร่วมกับพระภิกษุสามเณรเท่านั้น ความเป็นอยู่ของแม่ชีด้อยกว่าพระสงฆ์มาก มีแม่ชีจำนวนมากออกขอทานตามงานวัด ตามบ้านเรือน สะพานลอย ถนนต่าง ๆ อาศัยอยู่ตามบ้านเรือน หรือในเรือ ภาพของแม่ชีในสายตาสังคมเสื่อมเสียมาก เป็นผลเสียต่อแม่ชีทั่วประเทศ คนในสังคมดูถูกว่าแม่ชีเป็นขอทาน ไร้ที่พึ่ง อาศัยวัด อาศัยเรือ ไม่ใช่คนบวช สมเด็จพระสังฆราช วัดมกุฏกษัตริยารามฯ และพระผู้ใหญ่ที่วัดบวรนิเวศวิหาร ปรีक्षाแม่ชีระดับผู้ใหญ่ที่มีวัตรปฏิบัติเคร่งครัดว่ามีแม่ชีขอทานมากมาย จะว่ากล่าวก็ไม่ได้ กฎระเบียบก็ไม่มี ไปหาใครที่มีอำนาจจับแม่ชีไปก็เท่านั้น ทำอย่างไรจึงจะช่วยเหลือแม่ชีได้

ในวันที่ 28-30 ส.ค. จัดประชุมที่ห้องประชุมสภาการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ สมเด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฐายี) เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 400 คน (เอกสารรายงานการประชุมสถาบันแม่ชีไทย) พระเถระผู้ใหญ่ทั้งฝ่ายธรรมยุตและมหานิกายมีนโยบายให้แม่ชีรวมกันเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยเหมือนกับพระภิกษุ ได้นำเอากฎระเบียบของแม่ชีของแต่ละวัดมาเปรียบเทียบกัน แล้วให้เชิญแม่ชีที่มีความรู้ ฐานะดี มีผู้นับถือมาก คัดเลือกตัวแทนแม่ชีวัดใหญ่ ๆ ทั่วประเทศ วัดละ 2 คน รวม 25 คน เลือกเป็นผู้บริหาร 5 คน คือ ประธานสถาบันแม่ชีไทย 1 คน รองประธาน 2 คน เลขา และ รองเลขาตำแหน่งละ 1 คน ที่เหลือเป็นกรรมการ ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาการบริหารงาน 4 ปี แม่ชีที่มีความรู้ดีและฐานะดีก็ให้เป็นการอุปถัมภ์ วัดปากน้ำได้ส่งแม่ชีญาณิ ศิริโวหาร และแม่ชีธรรมาเข้าประชุม ผลการประชุม แม่ชีญาณิได้รับเลือกให้เป็นประธานสถาบันแม่ชีไทยคนแรก รองประธานคนที่ 1 คือ แม่ชีถมยา ธีระพันธ์ รองประธานคนที่ 2 คือ แม่ชีมาลัย ทรัพย์ประเสริฐ วัดอโศการาม จ.สมุทรปราการ แม่ชีสุนน อยู่ยอด สำนักแม่ชีสนามพราหมณ์ อ.สนามชี จ.เพชรบุรีเป็นเลขา เลือกตั้งครั้งแรก เรียกว่า ชุดเฉพาะกาล วาระการทำงาน 2 ปี หลังจากนั้นเลือกตั้งใหม่ แม่ชีญาณิ ศิริโวหาร ก็ได้รับเลือกให้เป็นประธานสถาบันแม่ชีไทยอีกจนเสียชีวิต แม่ชี

ร้มีภาได้ร้บเล็อกให้เป็นผู้ช่วยเลขานุการสถาบันแม่ชีไทย และกรรมการบริหาร มีหน้าที่เขียนประวัติสำนักต่าง ๆ คัดเล็อกบทสวดมนต์ ร้างระเบียบปฏิบัติเพื่อให้แม่ชีมีรูปแบบเหมือนกัน

เริ่มตั้งสถาบันแม่ชีไทยขึ้นเป็นครั้งแรกที่วัดบวรนิเวศวิหาร 28 สิงหาคม พ.ศ. 2512 มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ คือ เพื่อส่งเสริมกิจการของแม่ชีไทย เพื่อสงเคราะห์แม่ชีไทยและผู้ที่ควรสงเคราะห์ เพื่อส่งเสริมแม่ชีไทยได้รับการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้แม่ชีไทยตั้งโรงเรียน วิทยาลัยสอนแม่ชีที่มีอายุ 12 ปี ขึ้นไปให้ได้รับความรู้ทั้งสามัญศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา มานุษยวิทยาและศาสนา แม่ชีจะได้ทำหน้าที่เผยแพร่ศาสนาทั้งในและต่างประเทศ แม่ชีร้มีภามีบทบาทสูงในการจัดตั้งสถาบันแม่ชีไทย นับตั้งแต่การออกแบบเครื่องแต่งกายของแม่ชี บทสวดมนต์ และยังจัดทำหนังสือสุทธิบรรณให้แม่ชี พร้อมทั้งจดทะเบียนให้แม่ชีมีสถาบันดังสงฆ์ เพื่อสร้างมาตรฐานให้แม่ชีมีรูปแบบเดียวกัน หลังจากนั้นยังได้แต่งกลอนประจำสถาบัน เพื่อให้ประชาชนทราบว่าสถาบันแม่ชีไทยจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดระเบียบแม่ชีให้มีความเรียบร้อย สวยงาม อยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหมือนกับคณะสงฆ์ แม่ชีร้มีภากล่าวว่า ตั้งสถาบันแม่ชีขึ้นมาแล้ว คนก็ไม่รู้ว่าตั้งทำไม เราก็เขียนกลอนชี้แจงว่า

“สถาบันแม่ชีมีขึ้นแล้ว เพื่อแนะแนวแม่ชีมีหลักฐาน
เพื่อแม่ชีทุกสำนักรู้หลักการ เพื่อสมานสามัคคีแม่ชีไทย
เพื่ออบรมแม่ชีที่มีอยู่ เพื่อมวลหมู่ประชาพาเลื่อมใส
เหมือนดอกไม้ได้ร้อยเป็นมาลัย ไครมองไปสวยสุดสะดุดตา”

สถาบันมีหน้าที่อย่างนี้ ๆ ในหลวงยังอ่านเลย สมเด็จพระญาณสังวรฯ ได้อ่านถวาย
สรุปให้รู้ว่าสถาบันตั้งขึ้นมาทำไม เราบอกว่าตั้งขึ้นมาเพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ตอนนั้นก็ยัง
ใช้กันอยู่ การตั้งสถาบันแม่ชีไทยขึ้นเพื่อจุดประสงค์ให้แม่ชีมีการรวมตัวกันในการทำงาน
สถาบันแม่ชีไทยได้ออกระเบียบปฏิบัติที่สำคัญ เช่น สุทธิบรรณให้แม่ชีใช้แทนบัตรประชาชน
เหมือนกับใบสุทธิของพระภิกษุ ออกแบบเครื่องแต่งกายให้เป็นแบบเดียวกัน จัดทำหนังสือ
แม่ชีสาร รวมทั้งทำหนังสือสวดมนต์แปล ให้แม่ชีทุกสำนักสวดมนต์เหมือน ๆ กัน รวบรวม
ทรัพย์สินของแม่ชีสำนักต่าง ๆ แล้วนำไปจดทะเบียนที่กรมที่ดินเป็นสาขาสถาบันแม่ชีไทย
จัดการศึกษาเพื่อแม่ชีโดยกรมศาสนาได้ส่งแม่ชีไปเรียนต่อต่างประเทศ นอกจากนั้นยังได้
ก่อตั้งมูลนิธิสถาบันแม่ชีไทยขึ้นด้วย

4.2 เป็นหัวหน้าสถาบันและหัวหน้ามูลนิธิแม่ชีไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ หลังจาก
ประธานสถาบันแม่ชีไทยคนที่ 1 เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งในสมองวันที่ 6 ธ.ค. 2519 พระ
เจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์สวดพระอภิธรรม
เป็นการส่วนพระองค์และพระราชทานเพลิงศพ ประธานฯ คนที่ 2 มีวาระเพียงปีเดียวก็
เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุรถยนต์ สมเด็จพระสังฆราชเป็นประธานจัดงานศพ ประธานคนที่ 3
ทำงานเพียง 2 ปี ก็ขอลาออกเนื่องจากประสบปัญหากับผู้ร่วมงาน คนที่ 4 เป็นได้ 6 เดือน

เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็ง แม่ชีรัมภาได้รับเลือกให้เป็นประธานคนที่ 5 มีบทบาทเป็นผู้บริหารสถาบันแม่ชีไทย เป็นหัวหน้าสถาบันแม่ชีไทยคนแรกที่อยู่ครบวาระ 4 ปีเต็ม ถึง 3 สมัยติดต่อกัน กิจกรรมของแม่ชีได้รับพระกรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมอบให้สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเป็นองค์ศาสนูปถัมภก 1 เม.ย. 2520 สมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงรับมูลนิธิแม่ชีไทยไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์

เป็นประธานสถาบันแม่ชีไทยอีกติดต่อกันเป็น 3 สมัย หัวหน้าเรา (แม่ชีญาณิ) อยู่วัดปากน้ำ เราก็ตัดอันดับกับเขาด้วย ได้ช่วยเหลือแม่ชีมาตลอด ฟืนฟูและออกไปเยี่ยมแม่ชีกับประธานสถาบันฯ ทุกจังหวัด อย่างเช่น เยี่ยมแม่ชีในภาคใต้ ไกลที่สุดจำได้ว่าไปถึงปีนัง ภูเก็ต กระบี่ ระนองเนี่ยไปมาหมด ที่พักของเราก็คือวัดปากน้ำสาขาหาดใหญ่ จ.สงขลา บางทีก็ไปทางหัวหิน ไปครั้งละหลายวัน (แม่ชีรัมภา โปธิคำฉาย, สัมภาษณ์, 12 มิถุนายน 2549)

แม่ชีรัมภามีบทบาทในการริเริ่มปฏิรูปแม่ชีทั่วประเทศให้มีรูปแบบเดียวกัน เริ่มออกสุทธิบรรณและจดทะเบียนแม่ชีที่มีสุทธิบรรณให้สังกัดอยู่ในสถาบันแม่ชีไทย ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของแม่ชีสถาบันฯ เป็นครั้งแรก สุทธิบรรณมีผลบังคับใช้เหมือนกับใบสุทธิของสงฆ์ เพื่อให้สังคมยอมรับว่าแม่ชีก็มีสังกัดในสถาบันดังเช่นฝ่ายสงฆ์ ไม่ได้อยู่เอกเทศที่ไร้รูปแบบดังก่อน

“เป็นประธานสถาบันแม่ชีไทย ทำสุทธิบรรณให้แม่ชีเยอะมาก บัตรเราออกหัว คนแก่คนเฒ่า เราก็รีบออกให้ สะดวกสบาย แล้วเราก็เป็นหัวหน้าแม่ชีประจำ จ.ธนบุรี อีก 1 ตำแหน่งด้วยนะ”

ขณะที่เป็นประธานสถาบันฯ แม่ชีรัมภาได้พบเห็นความหลากหลายของแม่ชีผู้ที่มาบวชซึ่งต้องมีปัจจัยจากครอบครัวเดิม หากไม่มีต้องบวชในวัดที่เจ้าอาวาสมีความเอื้อเพื่อแม่ชี

แม่ชีส่วนมากไม่ได้รับการยกย่องจากสังคม มีผู้ออกไปขทาน เรือไร ตามสถานที่ต่าง ๆ ทำให้ภาพพจน์ของแม่ชีจึงเป็นไปในทางลบ แม่ชีทั่วไปมีสถานภาพต่ำมาก ต้องการแก้ไขภาพพจน์ของแม่ชีให้ดีขึ้น จึงขอความร่วมมือกับตำรวจให้ช่วยขจัดแม่ชีขทาน

เมื่อก่อนตำรวจจับแม่ชีขทาน จับแล้วปรับแค่ 10 บาท ปล่อยไปก็กลับไปขทานอีก แม่ชีอรุณ วัดใหญ่ฯ บอกว่าตำรวจจับแม่ชีไว้ เขาอยากเอามาฝึกให้ดี ไม่ทันไรตำรวจ ก็ปล่อยไปอีกแล้ว แฉมบอกว่า. . . ยายชีนี่ยุ่ง คนอื่นเขาฆ่ากันตายยังไม่เดือดร้อน ขนาดนี้ นี้แค่แม่ชีขทาน เดือดร้อน แม่ชีอรุณเขาก็ว่าแม่ชีขทานทำให้ศาสนาเสื่อมเสีย ไม่ยุ่งเหรอ ตำรวจที่หลักสอง อ.ภาษีเจริญ บอก แม่ชีคนนี่ยุ่ง แค่เขาไปขอ ไม่ได้ไปลักขโมยนะ เขาขอตี ๆ แม่ชีคนนี่ถูก แม่ชีสถาบันผิต เนาะ รันเสียด้วยนะ. . . ตำรวจตอนนั้นมนต์ชัย พันธุ์คงชื่น เป็นอธิบดีกรมตำรวจ เราก็บอก เป็นงั้นไป ให้รู้ตึรู้ชั้วกันไปว่าใครเป็นใคร ตำรวจกระด้างนัก เราทำหนังสือร้องเรียนจนสารวัตรใหญ่หลักสองแดงจากตำแหน่งเลย ไม่เข้าตำรวจมาเป็นแถวเลย. . . มาที่สถาบัน เราก้ถามว่ามาทำไมละ เขาบอกแม่ชีมีอะไรให้ผมรับใช้บ้าง เราบอก. . . ช่วยดูแลไม่ให้แม่ชีออกไปขทานได้ไหม มันอับอายขายหน้าเขา ตำรวจบอก อ้อ. . . แม่ชีเขาไม่ผิดนะ เขาถูก เขาขอด้วยความบริสุทธิ์ใจ เราก้ถามว่า บางทีขอไปร้องเพลงไปด้วย ยังงี้ถูกหรือ จับแล้วก็ปล่อย ๆ พอเจ้านายที่หลักสองแดงไปแล้ว ตำรวจพระนคร ตำรวจพระราชวังก็มากันใหญ่ ฉันทบอกว่าไม่ต้องการให้รับใช้อะไรทั้งสิ้น ต้องการอย่างเดียวให้มีแม่ชีขทานทำได้ไหมละ เขาตอบปากว่าได้ ๆ . . . ตั้งแต่นั้นมาแม่ชีรู้สึกลัวว่าจะดีขึ้นเยอะ (แม่ชีรัมภา โปธิ์คำฉาย, สัมภาษณ์, 12 มิถุนายน 2549)

ตำแหน่งเป็นหัวหน้าสถาบันแม่ชีไทยได้สร้างเสริมสถานภาพของแม่ชีรัมภาให้เป็นที่ยกย่องนับถือมากขึ้น จะเห็นได้จากการที่ตำรวจไม่กล้าขัดแย้ง และยังคงทำตามนโยบาย

“ขจัดแม่ชีขอทาน” ของหัวหน้าสถาบันแม่ชีไทย การขอความช่วยเหลือจากตำรวจช่วยปราบปรามและการออกสิทธิบรรณเพื่อให้แม่ชีสังกัดอยู่ในองค์กรเป็นผลดี ทำให้แม่ชีขอทานน้อยลง เนื่องจากตำรวจสามารถตรวจสอบได้จะสอบถามว่าเป็นแม่ชีสังกัดวัดใด ช่วยแก้ไขภาพพจน์แม่ชีโดยรวมให้ดีขึ้น ในขณะที่แม่ชีรัมภาเป็นประธานสถาบันแม่ชีไทยได้รับคำแนะนำจากสมเด็จพระสังฆราชฯ ให้เป็นประธานมูลนิธิควบคู่กันเพื่อความสะดวกในการบริหารงานและการใช้ปัจจัย จึงเป็นประธานสถาบันแม่ชีไทยและประธานมูลนิธิสถาบันแม่ชีไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ 2 สมัย ระหว่าง พ.ศ. 2528-2536 และยังเป็นหัวหน้าแม่ชีประจำ จ.ธนบุรีด้วย ต่อมาได้กราบทูลสมเด็จพระญาณสังวรฯ ขอเป็นเพียงประธานมูลนิธิแม่ชีไทยเท่านั้น เนื่องจากต้องการให้มีผู้บริหารอื่นผลัดเปลี่ยนกัน ปัจจุบันเป็นประธานมูลนิธิสถาบันแม่ชีไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดยมีแม่ชีประทีป ขวัญอ่อนเป็นประธานสถาบันแม่ชีไทยเป็นคนที่ 7 ประธานมูลนิธิมีหน้าที่หาเงินและบริหารสมบัติของแม่ชีทั้งหมด ปัจจุบันสาขาของสถาบันแม่ชีไทยที่จดทะเบียนรวม 26 สาขา สาขาจะทอดผ้าป่าหาเงินเองและฝากปัจจัยไว้ที่มูลนิธิแต่ดอกผลเป็นของสาขา มูลนิธิเป็นกองกลาง ประธานมูลนิธิมีหน้าที่บริหารสำนักแม่ชี ที่ดินและชื่อสำนักเป็นสมบัติของมูลนิธิ ๆ มีที่ดินมาก ประธานมูลนิธิจะต้องหาปัจจัยบริหารส่วนกลางไว้การบริหารทรัพย์สินสมบัติมูลนิธิมีปัญหาบ้างกรณีสาขาหนองบัวลำพูผู้ถวายที่ดินได้เอาที่ดินไปจำนองไว้แต่มาบวชเป็นแม่ชี มูลนิธิสืบทราบว่าจะหลุดจำนองจึงซื้อคืนมา แม่ชีรัมภาได้ขอให้คุณครูตรีธา เนียมขำ นายกสมาคมวัดปากน้ำฯ หาปัจจัยซื้อแล้วก็ถวายคืนมูลนิธิ ชื่อสำนักจึงตกเป็นสมบัติของมูลนิธิโดยแม่ชีรัมภาเป็นประธาน เจ้าของเดิมไม่มีสิทธิ์แต่อยากได้ที่คืนจึงฟ้องร้องต่อมูลนิธิฯ การบริหารบางครั้งแม่ชีรัมภาก็ต้องอาศัยกฎหมายตัดสินเพื่อความยุติธรรม เราบอกที่ก็ได้เป็นของเรา ถ้าอยากได้ที่คืนก็เอาไป แต่เอาเงินมาคืนมูลนิธิก็แล้วกัน เขาไม่มีเงินคืนให้ ศาลสั่งให้

ประณีประนอมกัน ภายใน 1 ปี ถ้าไม่เอาเงินมาคืน ที่ดินตกเป็นของมูลนิธิ เจ้าของต้องอพยพออกไป ที่ดินสำนักนี้ 80 ไร่ แล้วในที่ดินแปลงนั้นก็ยังมีย่านน้ำพระราชทานอีกด้วย 22 ไร่ ทำบ่อเป็นแหล่งน้ำบาดาล เป็นน้ำประปาผิวดิน ชาวบ้านพัน ๆ ครอบครัวไปใช้น้ำ หลายหมู่บ้านเดือดร้อนไปหมด ไม่มีโอกาสได้ใช้น้ำ ก็ต่อสู้กับชาวบ้าน ฉันทก็บอกว่าเอาที่ไปเลย แต่บ่อน้ำให้ไม่ได้เนื่องจากเป็นของพระราชทาน ให้ทนายไปจัดการยกบ่อน้ำให้กับพระพุทศศาสนา กรมการศาสนาก็รับไว้ แล้วพิจารณาวัดที่มีมาตรฐาน และมีผลประโยชน์ร่วมกับประชาชนก็ยกให้จัดการตกเป็นของวัดถ้ำกลองเพล (หลวงปู่ขาว) แต่เขาก็ไม่เอาเงินมาคืนมูลนิธิ เราคืนที่ดินให้ไม่ได้หรอก ต้องตกเป็นสมบัติของมูลนิธิไป (แม่ชีรัมภา โพธิ์คำ ฉาย, สัมภาษณ์, 12 มิถุนายน 2549)

สาขาสถาบันแม่ชีไทยแต่ละสาขาจะมีพื้นที่ไม่เท่ากัน บางแห่งมีพื้นที่มากนอกจากนั้นยังเกี่ยวข้องกับชุมชนอีกด้วย ในกรณีสาขาหนองบัวลำพูภายในสำนักแม่ชีมีบ่อน้ำที่ชาวบ้านต้องพึ่งพิงและอาศัยประโยชน์ร่วมกัน ในฐานะประธานมูลนิธิสถาบันแม่ชีไทย ต้องคำนึงถึงความจำเป็นดังกล่าว รักษาผลประโยชน์ชาวบ้านดำเนินการทางกฎหมายให้บ่อน้ำสาธารณะตกเป็นสมบัติของส่วนรวมเพื่อความสงบสุขในชุมชน

การปฏิบัติหน้าที่อื่น

อัตลักษณ์ของแม่ชีรัมภาเริ่มจากการปฏิบัติธรรม ทำวิชชาธรรมกาย ออกไปแก้โรคสอนธรรมมะ ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่หลวงพ่อส่งไป นอกจากนั้นยังมีบทบาทแม่ชีสอนธรรมอีกด้วยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ควบคุมแม่ชีธรรมกายต่อจากแม่ชีญาณิ ศิริโวหาร เป็นผู้บริหารทั้งแม่ชีธรรมกายและสถาบันแม่ชีไทย มีความสำคัญทั้งในและนอกองค์กร แบ่งงานออกเป็นงานส่วนตัว คือ ควบคุมเวรทำวิชชาในโรงงาน กับงานส่วนรวม คืองานที่สถาบันแม่ชีไทย

ยึดหลักการทำงานว่า “งานที่วัดเป็นงานส่วนตัว งานส่วนรวมคืองานที่สถาบันแม่ชีไทย” ปัจจุบันสาขาแม่ชีไทยทั้งหมด 26 สาขา ในฐานะประธานมูลนิธิแม่ชีไทยได้ช่วยหาปัจจัย ก่อสร้างรัตนปราสาท (มูลนิธิสถาบันแม่ชีไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้ขยายสถานที่ตั้ง ศูนย์กลางมา ณ ตำบลศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม จำนวน 20 ไร่ โดยมีโครงการ ก่อสร้างอาคารถาวรวัดฤ “รัตนปราสาท” และอาคารต่าง ๆ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เถลิงพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ องค์อุปถัมภ์มูลนิธิสถาบันแม่ชีไทย เนื่องในวโรกาสพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในวันที่ 12 สิงหาคม 2555 และใช้เป็นสถานที่สัมมนานักบวช สตรีชาวพุทธทั่วโลก) และสนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ ของสถาบันแม่ชีไทย อาทิ บริจาคปัจจัยเป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารแม่ชีที่มาสอบบาลีทั่วประเทศทุกปี ที่วัดบวร ๆ วันละ 2 มื้อ เป็นต้น

โครงการสงเคราะห์อื่น ๆ เช่น จัดการสงเคราะห์สาธารณชนร่วมกับสถาบันสงฆ์และเอกชน เช่น มหามกุฏราชวิทยาลัย สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองทุนปลูกรากแก้ว ศาสนทายาท ร่วมกับวัดต่าง ๆ เช่น วัดสระเกศ ร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนส่งเสริมการปฏิบัติธรรม จัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา จัดกิจกรรมถาม-ตอบ ปัญหาธรรม พร้อมกับแนะนำวิชาชีพในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วิสาขบูชา ระหว่าง 15-19 พ.ค. 2551 แนะนำอาชีพ มีการทำขนมพู่ การประดิษฐ์ดอกไม้จากเศษวัสดุต่าง ๆ การทำกระเป่าจากเชือกปอมัดฟาง ฯลฯ และฝึกสอนด้วยมหามกุฏราชวิทยาลัยจัดทำเว็บไซต์เผยแพร่งานซึ่งเป็นบทบาทในด้านสงเคราะห์สาธารณชนของแม่ชีธรรมกายร่วมกับสงฆ์ฝ่ายธรรมยุติ แม่ชีรับภานอกจากจะเป็นผู้ควบคุมแม่ชีธรรมกายและผู้บริหารสถาบันแม่ชีไทยแล้วยังช่วยพัฒนาวัด ห้วยเจริญธรรม อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญในการสนับสนุนสังคม จัดทอดกฐินซื้อที่ดิน 30 ไร่ สร้างโบสถ์ ศาลาการเปรียญ พระประธาน กุฏิ

วิหาร โรงครัวและกุฏิ รวมทั้งถนน น้ำประปา ไฟฟ้า สนับสนุนปัจจัยกว่า 30 ล้านบาทโดยไม่มีตำแหน่งผู้บริหาร ขณะนี้มีพระสงฆ์ 10 กว่ารูป นอกจากพัฒนาสถานที่แล้วแม่ชีรัมภายังสอนธรรมด้วย เช่น จัดบวชเด็กนักเรียน สอนภาวนา อบรมนักศึกษาครั้งละ 200-500 คน ครั้งละ 3 วัน เป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหาร แจกเสื้อผ้า ในปีแรกแจกเสื้อและผ้าถุงขาว ปีนี้แจกเสื้อยืดสีเหลือง หลังจบการอบรมเจ้าอาวาสมอบใบประกาศ แม่ชีรัมภายังแจกปัจจัย นักศึกษากลับบ้านคนละ 100 บาทเป็นกำลังใจ ทั้งยังจัดทำเว็บไซต์เผยแพร่กิจกรรมอีกด้วย บทบาทของแม่ชีรัมภาส่งเคราะห์สาธารณชนเป็นบทบาทสนับสนุนแต่มีใช้ผู้บริหารโดยตรง ดำเนินรอยตามนโยบายของหลวงปู่อด คือ การให้วัตถุกานควบคู่ไปกับการสอนธรรมะ เป็นวิธีจูงใจนักเรียนและประชาชนทั่วไปให้สนใจเข้าวัดปฏิบัติธรรม ปีหน้าจะทอดกฐินสร้างอาคารปฏิบัติธรรมของแม่ชีให้นักศึกษาและชาวบ้านปฏิบัติธรรม พร้อมกับสร้างองค์พระนเรศวรเป็นอนุสรณ์สถานเพราะเคยเป็นสถานที่กระทำยุทธหัตถีในอดีต

ในวันที่ 13 พ.ค. 2551 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารีเสด็จเปิดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวิสาขบูชา ประจำปี 2551 ประทานรางวัลเสมาธรรมจักร โล่รางวัลแก่ผู้ที่ทำบำเพ็ญคุณประโยชน์ทางพุทธศาสนาที่มณฑลพิธีลานอเนกประสงค์ กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ เขตบางเขน กทม. (สถาบันแม่ชีไทย 2551) ผลงานกิจกรรมของมูลนิธิสถาบันแม่ชีไทยที่แม่ชีรัมภำทำต่อเนื่องตลอดเวลา กว่า 30 ปีที่ผ่านมา ทำให้แม่ชีรัมภำได้รับพระราชทานเสมาธรรมจักรจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารีในวันวิสาขบูชา ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่ได้เห็นดวงธรรมครั้งแรก

บางส่วนจาก สถานภาพของแม่ชี : กรณีศึกษาแม่ชีวัดปากน้ำภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

โดย แม่ชีณัฐหทัย ฉัตรทินวัฒน์